

Eg meini tað

Rakel Helmsdal,
rithøvundur, skrivar:

Hvussu heppin kann man vera?

Hmm, hetta er mín seinasta meining í ár, - í hesi oldini, - í hesum ártúsinum, fyri at brúka stór orð. So eg kann næstan ikki loyva mær at hava eina „litla“ meining.....

Ja, eg kann líka so væl siga tað burt út: Eg haldi, vit eru óvanliga heppin, ja, vit her í Føroyum. Tað er bara alt ov sjáldan, at vit steðga á eina løtu ella fim og hugsa um tað. Okkara litla klettaland er so rokað av møguleikum, at vit ikki síggja skógin fyri tróum.

Lat meg líka gjøgnumhóla eini 2-3 av teimum vanligastu grenjunum um okkara land:

Tað mest vanliga grenjið, men eisini tann mest „sakleysa“: Veðrið er av hundunum til! Veðrið er fjølbroytt. Vit fáa ongantíð tíð at bliva troytt av tí. Sjálvt summar og sól kunnu verða troyttandi í longdini, og ein goð ódn, sum ruskar hárið og sinnið, er ikki altíð so galin at seta tankarnar á pláss.....

Ein líka vanlig: Vit eru langt burt frá øllum, her burturgloymd úti í Norðurlatlantshavi! Men hvat við at venda tí á og siga, at vit so eru so mikið nógv frælsari til at gera sum okkum lystir, og fyri at lodda dýpið, so er verðin jú kortini ikki longur enn eitt telefonstíkk burturi.....

Óg so tann versta: Vit eru so fá og so smá! Tíbetur! Hvussu nógv einfaldari verður ikki tað allarmesta, tá tað ikki eru ov nógvir kokkar? Í Føroyum kann næstan ein og hvør, ið hevur eitt gott hugskot og vilja til at gjøgnumføra tað, gera tað hann droymir um, hvussu gott ella hvussu svakt tað annars er. Alt í lagi, kanska verður tað ikki á tí máttistokki, sum tað hevði kunnað verið í einum stórum landi, men í minsta lagi slappst tú at gera tað. Í einum størri landi sleppur tú als ikki framat at royna teg, tí tað eru so nógv um boðið. Netpottur tí, at vit eru so fá og smá, so er pláss fyri øllum.....

Ja, nú droymi eg..... eg meini sjálvandi: so átti verið pláss fyri okkum øllum..... Tí at vit eru so fá, so hava evnini hjá hvørjum einstøkum menniskja í landinum týðning fyri heildina. Men tíverri er tað innan fyri øll óki í samfelagnum galdandi, at tann, sum er ov óðrvís, ov nógv uttanfyri teir givnu normarnar ella rákini ikki er vælkominn, og kann vera, um ikki beinleiðis úthýstur, so útfrystur. Óg tann, sum sær sítt eigna virði og ger tað, hann heldur vera rætt og vágar sær at stinga heysin eitt sindur upp um fjøldina, hjá honum er tað bara ein spurningur um tíð, nær guiliotinan dettur og kvettir hendan hugmóðuga heysin av. Munnu ikki øll, sum nakrantíð hava gjørt nakað eitt sindur óvanligt og framskygt her á landi, standa og bíða eftir, nær tað verður teirra túrur til at hava gjørt ov nógv um seg?

Óg tað er tað, sum eg ikki skilji, - ikki vil skilja. Hví eru vit ikki greið yvir, hvussu nógv vit í veruleikanum kunnu útinna í einum lítlum landi, har tað er hvaðna lættari at samskipta enn í einum stórum landi. Í staðin fyri at kuta høvðið (og eldhugan) av fólki, sum vilja og tí kunna nakað, áttu vit stuðlað teimum. Við eitt sindur minni av smáligeit og óvundsjúku og eitt sindur meira av opnum sinni, vælvild og samarbeiði kundu vit rokkið langt í einum samfelag sum okkara, sum júst hevur tann stóra fyrirminin at vera lítið, og tí er so nógv lættari at flyta....

Kom latum okkum flyta okkum! Fyrsta stig á leiðini avtakið Jantelógina.....

- og annars: Gótt ártúnd :))

Lisa Heinesen og omman, hon eitur eftir

Lisa hevur lisið nógv leikrit undir útbúgviningi, og skaldsøguna „Móðir Sjeystjórna“ kennir hon væl. Men til hesa uppgávuna hevur sjálvsagt verið neyðugt at lisið leikritið við eygunum hjá einum leiktjaldameistara.

- Tað, sum eyðkennir skaldskapin hjá Williami er, at hann lýsir persónarnar ógvuliga væl. Í so máta ger tað mína uppgávu lættari. Óg í førum haldi eg, at eg havi ein fyrirmin at skilja ávís brigði í bókini, tí eg kendi hann jú.

- Eg veit ikki, hvat abbi hevði sagt til mína tulkning av leikritinum. Eg vóni, at honum hevði dámt tað. Tað liggur mær ógvuliga nær at virða tað, sum er hansara, og sjálvsagt leikritið hjá Ega Dam.

Fyrirminur og vansar
Brigði og eyðkenni úr øllum tí William skrivaði og skapti, hava havt týðning í evningini hjá Lisu av búnum og pallinum.

- Eg brúki ymiskt úr klippum, hann hevur gjørt, bæði til búnar og pallin, hóast áskoðararnir ikki við fyrsta eygnakasti kenna tað aftur. Abbi eins og pápi mín, Zacharias, geva mær íblástur til tað

eg geri. Tað er ilt at siga, um eg beri nakað víðari frá teimum, - kanska humorinn, sum er serligur fyri okkum, haldi eg.

Lisa heldur, at tað eru bæði fyrirminur og vansar at vera partur av eini familju, sum hevur eina so stóra mentunarlaga bakgrund.

- Á ein hátt bindur tað. Men í London eri eg meiri frí.

Tað hevur ikki altíð verið ein sjálfvilygia, at eisini hon skuldi fara tann listarlaga vegin. Í langa tíð skumpaði hon tankan frá sær, og hevði ætlanir um at fara undir at lesa heimspeki. Eftir at studentaskúlaprógvíð var komið til haldar, var hon eitt stutt skifti í London á skeið í tekning, og tað gjørdi útslagið. Hon valdi at lesa palllýsing ella scenografi.

Dugir alt handverkið
Lisa Heinesen er fyrsti føroyingurin, ið hevur útbúgving sum leiktjaldameistari. Hon lesur nú víðari innan somu grein og komandi summar hevur hon tikið Bachelor of Art. Um hon fer undir Master of Art, veldst um, hvønn figgarligan stuðul hon fær.

- Tað er ørgrynna av møguleikum, tú kanst velja

innan hesa útbúgvingina. Eg havi valt búnar og palldesign, sum altíð hava havt mín áhuga, men vit fáa samstundis eina vitan um onnur óki eisini, sum hava við pall at gera. Útbúgvingin er ógvuliga praktisk, tú lærir alt tað praktiska, sum skal gerast á einum palli. Alt handverkið skal lærast, sigur Lisa Heinesen.

Á skúlanum, Lisa gongur á, er eitt leikhús, har næmingarnir sleppa at royna seg, og í fritíðini ger Lisa uppgávur fyri leikhúsi í býnum. Størsta avbjóðing er at sleppa at gera eitt tomt rúm ella pall um til ein leik.

- Vit fáa eitt leikrit og so skulu vit formgeva pallin. Aðrenn tú hevur lært øll tey praktisku tingini, er frælsið stórt og tú loyvir hugflognum at gera av, hvussu endaliga úrlitið verður. Men so skjótt tú finnur út av, at pallurin eisini skal vera praktiskur og arbeiðsligur, koma beinini niður á jørdini og tú lærir at taka fyrilið fyri ymiskum viðurskiftum so sum tí praktiska, trygdini, figgarliga og øðrum.

Framtíðin

Aðrenn tað kemur so langt, at pallurin stendur

opin og bíðar eftir leiktjaldameistararnum, skal leikritið lesast væl og virðiliga. Leiktjaldameistarinn skal kenna hvønn einstakan í leikinum út í odd og egg.

- Tú verður noydd at seta teg fullkomiliga inn í, hvussu ymsu fólkin í leikinum hugsa og líva. Tað snýr seg um bakgrundsgranskning.

Lisa vónar, at framtíðin hjá henni sum leiktjaldameistari eisini liggur í Føroyum, men hon dylur ikki fyri, at tað er í London størstu avbjóðingarnar liggja. Óg samstundis harða kappingin um uppgávurnar. - Vónandi verði eg biðin aftur til at gera pall og búnar í Føroyum. Men eg rokni við, at framtíðin hjá mær fyri ein stóran part liggur í London. Í London er stór leikhúsmentan og enn havi eg nógv at læra.